

YASSER ARAFAT, ÎN VIZITĂ DE LUCRU LA BUCUREȘTI

Nicolae Ceaușescu avea un program extrem de încărcat la începutul lunii iulie 1989. Se apropia întâlnirea la nivel înalt a Tratatului de la Varșovia, organizată la București. Majoritatea foștilor tovarăși din fruntea statelor comuniste fuseseră schimbați de „perestroika” gorbaciovistă, Ceaușescu aflându-se printre „dinozaurii” sistemului comunist mondial. Pentru a nu se simți stingher, l-a chemat într-o „vizită de lucru” pe prietenul său Yasser Arafat, care sosise la 5 iulie în Capitală. Cei doi au discutat despre „pacea în lume” – în special în Orientul Mijlociu –, precum și despre perspectivele de colaborare între România și noul stat palestinian.

În legătură cu natura relațiilor dintre România și Organizația pentru Eliberarea Palestinei circulau multe zvonuri în 1989. Cele mai multe erau alimentate de generalul-fugar Ion Mihai Pacepa, care după „trădare” și-a scris memoriile în Statele Unite. Foarte multe informații sunt pure ficțiuni, elaborate cu scopul de a-i compromite pe Ceaușescu și Arafat. Prezintă în continuare „variantele Pacepa” a prieteniei dintre cei doi lideri, cu mențiunea că selecția textului aparține redacției.

– Amândoi vrem să influențăm America în favoarea noastră. Cu toate acestea, metodele noastre sunt diferite. Tu, frate Arafat, folosești armele. Eu folosesc cuvintele.

– Lupta, frate Ceaușescu! Lupta înarmată și teroarea sunt singurele lucruri pe care le respectă America.

– Tu, frate Yasser, ai fost aici în 1972 și ești aici și acum. Vezi cu ochiul liber că nimic nu s-a schimbat în România între timp. Suntem tot aceeași țară comunistă, unde proprietatea privată nu numai că e interzisă – e o rușine. Dar occidentalul mă iubește acum. Doi președinți americani au venit în România de când am început operațiunea „Orizont”, nici unul înainte. Acum, numai în ultimii șase ani am primit douăsprezece miliarde de \$ în credite occidentale – două miliarde pe an. Cu zece ani în urmă, cea mai importantă operațiune de spionaj tehnologic a României a fost scoaterea ilegală din America a porumbului hibrid. Acum, Bucureștiul ocupă un loc de frunte în cadrul Tratatului de la Varșovia în privința achiziționării de înaltă tehnologie prin spionaj

Înainte de a se întâlni cu liderii țărilor din Tratatul de la Varșovia, Nicolae Ceaușescu s-a „încălzit” printr-o „întrevvedere tovarășească” cu Yasser Arafat. FOTO: AGERPRES

din America.

– Chiar așa e?

– Nu e numai ce cred eu, e și ce mi-a spus de curând Brejnev.

– Uimitor.

– Înainte de a-mi începe operațiunea „Orizont” nu puteam exporta nimic în America. Tot ce făceam era să import tehnica lor avansată. Acum, exporturile mele aproape imi egalează importurile și, peste zece ani, balanța va fi de zece la unu în favoarea mea. Cu cinci ani în urmă, abia aveam o duzină de agenți secreți în America. Acum am de cinci ori pe-atât, incluzându-l pe ambasador, iar peste doi ani voi avea

de zece ori pe-atât. Și ce-a obținut America din toate astea? Rahat, nimic altceva decât rahat.

Folosindu-și amândouă mâinile, Ceaușescu a început să infulece felii de roșii, ceapă și brânză, meniul său preferat. Când se afla cu prietenii apropiați preferă întodeauna să-și folosească degetele în locul unei furculițe. Așa a făcut și Arafat, care a profitat de pauza ca să înghită o baclava din care se scurgea sosul după ce o înmuiaše într-un borcan cu miere. Mâncatul mișcării direct din borcan este una din plăcerile sale de capetenie.

Ion Mihai Pacepa, Orizonturi roșii, București, Editura Venus, 1992, p. 33-34.

A MURIT JÁNOS KÁDÁR

János Kádár, fost secretar general al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, prim-ministru și președinte al Ungariei, s-a stins din viață în urmă cu 20 de ani, la 6 iulie 1989. Exact în aceeași zi în care Curtea Supremă din Budapesta l-a reabilitat oficial pe Imre Nagy, cea mai prominentă victimă a lui János Kádár. Viața acestui lider comunist reprezintă o sinteză reușită a avatarurilor comunismului în Europa de Est sub influența sovietică.

Ascensiunea

János Kádár s-a născut Giovanni Csermanek în 1912, în Fiume (astăzi Rijeka, din Croația), ca fiu nelegitim al unei spălătorese de origine slovacă și al unui soldat care nu-și va recunoaște niciodată

fiul, chiar dacă cei doi se vor întâlni pentru prima dată abia în 1960. Curând, numele îi va fi pronunțat Laszlo Csermanek, pentru ca de la vârsta de 8 ani să se cheme Laszlo Gyurko. Ca și alți lideri comuniști din Europa Răsăriteană, Kádár intră de tânăr în politică. La 17 ani devine membru al organizației de tineret a sindicatului socialist, pentru ca la nici douăzeci de ani să se înregistreze în Partidul Muncitorilor. După ce va absorbi Partidul Social-Democrat din Ungaria, această formațiune va purta numele Partidul Muncitoresc Socialist Ungar (PMSU). Din cauza statutului ilegal al oricărei grupări politice de orientare comunistă, Laszlo Csermanek este arestat de mai multe ori sub regimul lui Horthy.

Începând cu anii '40, alături de Laszlo Rajk,

aderă la mișcarea de rezistență împotriva regimului de ocupație german pe care încearcă să-l organizeze, grație legăturii directe cu „omologul” său iugoslav, Tito. Acesta este momentul în care se produce o a treia schimbare în identitatea viitorului lider comunist, asumându-și pseudonimul János Kádár (Kádár însemnând în limba română „cupru”). Este arestat din nou, pus într-un „tren al morții”, alături de evrei, cu destinația Mauthausen (lagăr de concentrare), însă reușește să evadeze.

Activitatea politică a lui János Kádár cunoaște o curbă ascendentă, cu excepția perioadei 1951-1953, când încă o dată este arestat.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

6 IULIE

Gorbaciov, primit ieri cu fast la Paris (4 iulie, n.r.), vorbește azi la Sorbona, într-o extrem de dezamăgitoare limbă de lemn. Seara, la televiziune, în limba cea de toate zilele, e mai conform ideii pe care și-o face despre el Occidentul: nu vede de ce Walesa n-ar fi invitat la Moscova! Întrebare de gazetarul francez asupra României, se mulțumește să răspundă în clasică limbă a ipocriziei diplomatice: fiecare țară e liberă să-și aleagă regimul dorit. Ro-

mânia, evident, se tot bucură de o atare libertate de la Yalta încoace...

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 188

Am primit două cărți de poezie. Una e de la tîvul Ioan Stoiciu, „O lume paralelă”. Nu uită să-mi reproșeze că nu am dat „niciodată nici un semn” despre poezia lui, deși mi-a trimis toate volumele lui. E într-adevăr ciudat că n-am cunoscut poezia lui Stoiciu, cu toate că merita din plin acest lucru. Poate m-a „întimidat” factura mai puțin obișnuită a poemelor și nu m-am simțit capabil să-mi formez

o imagine exactă despre ele. Dacă mă vor ține puterile, voi încerca acum să fac portretul liric al acestui poet atât de original. Cealaltă carte e volumul de debut al Dorei Pavel, „Narațiuni întâmplătoare” (Dacia, 1989). Poezie a stărilor de conștiință suprapuse de intelect și transcrise într-un limbaj de sugeri concrete, greu inteligibile, dar adevărind în cele din urmă totuși prezența unei poezii autentice.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955 – martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 730

(Continuare în pag. a II-a)

Dis-de-dimineată, „Tovarășii” au pus piatra de temelie la Centrul Național „Cântarea României” din Capitală. FOTO: AGERPRES

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Cortina de sârmă ghimpată

„În Europa de Est a căzut o cortină de fier”, titra la 6 iulie 1989 The Boston Globe. „Nu este vorba despre distincția epocală făcută de Winston Churchill între democrațiile capitaliste din Vest și țările captive în blocul sovietic. Gardul de sârmă ghimpată, pe care paznicii l-au demontat luna trecută, forma o barieră fizică de 450 de kilometri pe granița dintre România și Ungaria. Regimul retrograd al lui Nicolae Ceaușescu (supraîntitulat „regele comunist”) a început să monteze cortina de fier acum un an și jumătate, pentru a stopa fuga miilor de români de etnie maghiară din țară. Refugiații fugeau în Ungaria pentru a scăpa de asimilarea forțată și de planul megaloman ceaușist de a demola statele

tradiționale și de a le înlocui cu cartiere de blocuri.

Acești refugiați nu au fost singurii țărani din România victime ale capriciului „complexelor agro-industriale” pe care Ceaușescu vrea să le creeze. Fie că sunt de origine română sau maghiară, toți supușii lui Ceaușescu suferă de aceeași sărăcie și opresiune.

Ceea ce îi deosebește pe maghiarii din România nu este doar persecuția etnică, dar și posibilitatea de a fugi într-o țară care se află atât la propriu, cât și la figurat de cealaltă parte a cortinei de fier ceaușiste.

Bariera este simbolul schismei politice care devine tot mai evidentă înăuntrul blocului sovietic. Dovada acestei schisme s-a văzut de curând la Paris, la conferința pe

tema drepturilor omului; delegatul Ungariei a atacat România din cauza încălcării drepturilor omului, iar sovieticii și-au exprimat dezaprobarea față de gardul de sârmă ghimpată al lui Ceaușescu.

Neobișnutele critici venite din partea țărilor comuniste surori par să fie motivul pentru demontarea barierei. Asemenea regimurilor din Cehoslovacia și Germania de Est, Ceaușescu a denunțat drept „revizioniste” reformele democratice din Polonia, Ungaria și Uniunea Sovietică. Se pare că atunci când se simt amenințați, acești stalinisti aplică maxima „gard bun, vecin bun”.

Înmalaxorul Securității

(Urmare din p.

Nemaias judecata și con-
damnarea, at, reușind să ajun-
Romșoșan a de, după trei zile de
gă în Ungar s-a acordat drept de
interogatori s-a acordat drept de
muncă și, ept de ședere. Cu spri-
jinul col prietenesca scriitoru-
lui și zia Bodor Pal, originar
din Ron, ari presei maghiare în
teva în violent regimul Ceaușes-
cu, în lung interviu dat la postul
național maghiar de televiziune, a de-
clarat pe frontiera româno-ma-
ghiară fost ucisii 200 de oameni în
pe 1 iunie-august 1988. Informa-
pe une el, le deținea de la ofiterii
ca, nchetaseră după prima sa ten-
de trecere frauduloasă a fron-
A insistat asupra demolării bi-
lor și planului de sistematizare
telor. De asemenea, a acuzat Gu-
nul maghiar de rasism caracteri-
Din informațiile ce le avea reieșea
a autoritățile maghiare returnau
de atunci autorităților române
fugarii etnici români și țigani și
opreau în Ungaria etnicii maghiari.

A primit dreptul de a părăsi Bu-
dapesta pentru a pleca la Paris, unde
se găsea soția sa, cu laissez-passer-ul
nr. 2 din noiembrie 1988. Drumul la
Paris i-a fost facilitat și de Amnesty in-
ternational. În mai 1989, președintele
în exercițiu al Ungariei, Imre Pozsgay
– care cu două luni în urmă îl prime-
se pe Petru Romoșan, aflat în vizită la
Budapesta, împreună cu niste ziariști
americani –, l-a invitat să-l susțină în
campania electorală. Scriitorul român
și-a declinat politicos invitația și a
acordat un nou interviu împotriva
regimului de la București pentru post-
tul principal al televiziunii maghiare.

În vara lui 1989, soții Romoșan erau
împreună la Paris. Împotriva lor se
pusese însă în acțiune un plan de
măsurii. (C.D.)

Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statu-
lui
Nr. 0027882 din șș. 06.1989

Strict secret
Exemplar unic

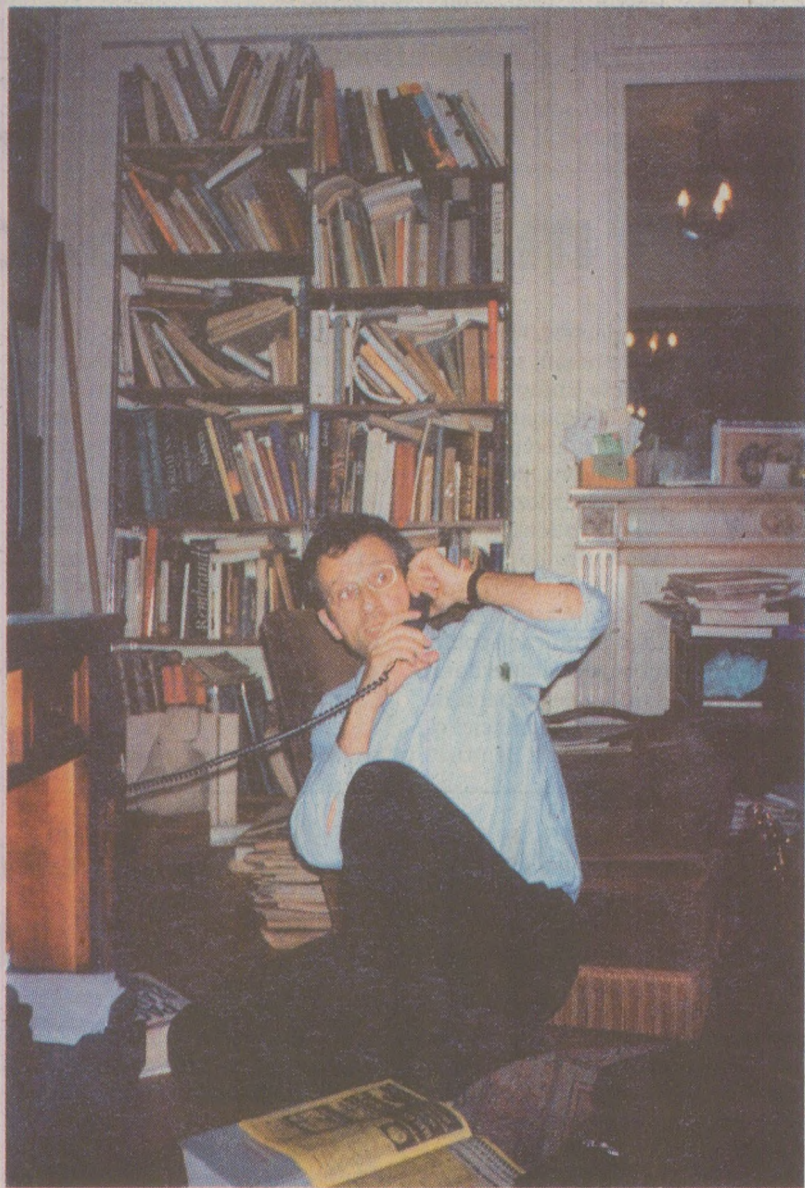
Plan de măsuri în cazul Petru
Romoșan din Franța

Petru Romoșan, în vârstă de 32 ani,
fost membru al Uniunii Scriitorilor,
a trecut ilegal frontiera de stat în
Ungaria în septembrie 1988, stabilin-
du-se ulterior în Franța, la Paris.

După rămânerea în străinătate,
Petru Romoșan s-a situat pe o poziție
ostilă țării noastre și a intrat în contact
cu elemente reacționare ale emigra-
ției române intelectuale de la Paris.
În luna mai a.c., a acordat un inter-
viu denigrator postului de radio
„Europa liberă”, în conținutul căruia
a făcut referiri tendențioase la statu-
tul artiștilor plastici din România.

De asemenea, a participat – ca in-
vitat – la mai multe emisiuni ale postu-
lui maghiar de televiziune Budape-
sta-1, în cadrul cărora a comentat de pe
poziții ostile așa-zisele măsuri luate
de autoritățile române pentru a îm-
pedica fuga unor persoane în Ungaria.

Pentru cunoașterea, prevenirea și
contracarea activităților ostile țării
noastre desfășurate de Petru Romo-
șan, va fi întreprins un complex de

Aflat în exil la Paris, scriitorul Petru Romoșan era „lucrat operativ” de Securitate, fiind atent monitorizat printr-un plan de măsuri

măsurii informativ-operative, vizând:

I. – Completarea studiului opera-
tiv în caz și folosirea datelor obți-
nute pentru acțiuni de influență și
contracare

1. Verificarea rudelor și relațiilor din
țară ale elementului și ale soției ace-
stui, a persoanelor cu care mai
întreține legături și documentarea
exactă a activității desfășurate de
Petru Romoșan înainte de plecarea
din țară.
Se va acționa asupra acestora în sco-
pul determinării lui Petru Romoșan
să renunțe la activitățile cu caracter
denigrator și să adopte o poziție
corectă față de RS România.
Termen: 15.07.1989
Răspunde: U.M. 0610

2. Obținerea de date privind situația
personală și profesională a lui Petru
Romoșan și a soției acestuia, cu accent
pe:
– identificarea domiciliului din Pa-
ris al elementului (amplasarea imo-
biliului, intrări, colocari, mijloace de
acces în zonă, număr de telefon etc.);
– stabilirea preocupărilor, cercului
de relații, a persoanelor care îl visi-
tează la domiciliu sau cu care între-
ține legături apropiate, elemente din
emigrație care nu agreează acțiunile
acestui sau cu care a avut diferite
neînțelegeri, etc.;
– stabilirea locului de muncă al so-
ției lui Petru Romoșan și a programu-
lui de lucru al acesteia;
– identificarea canalelor folosite de
soții Romoșan pentru menținerea
legăturilor cu rudele și relațiile din țară.

Datele obținute în urma comple-
tării studiului operativ în caz vor fi

folosite în scopul inițierii unor acțiuni
de descurajare și timorare a acestuia.

În realizarea acestor sarcini, vor fi
folosite în mod diferențiat sursele:
„Filip”, „Ruxandra”, „Călin”, „Donici”,
„Prodan”, „Barbu”, „Gabriel” și
„Hornaru”, precum și posibilitățile
specifice pe linia U.M. 0544.
Termen: 30.08.1989
Răspund: U.M. 0610, U.M. 0544/225
și U.M. 0195.

3. Stabilirea legăturilor pe care Petru
Romoșan le are la Budapesta și care îl
sprijină în realizarea acțiunilor ostile
RS România (persoane contactate,
adrese vizitate, locuri de cazare etc.).
Termen: 30.08.1989
Răspund: U.M. 0544/225 și U.M.
0195

II. – Măsurii combinate de con-
tracare

1. Pentru compromiterea lui Petru
Romoșan în mediile maghiare de
informare în masă, va fi expediată
din Franța, în numele pictorului de
origine română Viktor Roman, o
scrisoare adresată Ministerului Cul-
turii și Televiziunii maghiare în care
sunt prezentate profilul moral des-
compus al acestuia, sprijinul și colab-
orarea sa cu autoritățile române pen-
tru urmărirea și condamnarea critic-
ului Ion Negoitescu, în prezent redac-
tor la postul de radio „Europa liberă”,
întărindu-se astfel acuzațiile că ace-
sta este agent provocator manipulat de
autoritățile de la București.
Termen: 05.07.1989
Răspunde: U.M. 0544/225

2. Pe adresa Ministerului ungar de
Interne și a Televiziunii maghiare va

MINISTERUL de INTERNE
Departamentul Securității Statului
Nr. 0027882 din 06.1989

Secret
exemplar unic

C.N.N.A.S.
17-11-2005
SECRETAR DE STAT

PLAN de MĂSURI

În cazul PETRU ROMOȘAN din Franța

PETRU ROMOȘAN, în vârstă de 32 ani, fost
membru al Uniunii Scriitorilor, a trecut ilegal frontiera de stat
în Ungaria în septembrie 1988, stabilindu-se ulterior în
Franța, la Paris.

După rămânerea în străinătate, PETRU ROMOȘAN
s-a situat pe o poziție ostilă țării noastre și a intrat în con-
tact cu elemente reacționare ale emigrației române intelectuale
de la Paris.

În luna mai a.c., a acordat un interviu denigrator pos-
tului de radio „Europa liberă”, în conținutul căruia a făcut re-
feriri tendențioase la statutul artiștilor plastici din România.

De asemenea, a participat – ca invitat – la mai mul-
te emisiuni ale postului maghiar de televiziune Budapesta-1
în cadrul cărora a comentat de pe poziții ostile așa-zisele m-

FOTO: Arhiva personală Petru Romșan

fi trimisă o scrisoare ca provenind din
partea unei persoane, în prezent
aflată în Austria și care ar fi fost re-
ținută la granița română împreună cu
grupul în care se afla și Petru Ro-
moșan, în conținutul căreia se va pre-
ciza că acesta este agentul Securității
române, iar la arestarea grupului a
făcut public acest lucru pentru a evita
suportarea tratamentului aplicat
celorlalți fugari.

Termen: 05.07.1989
Răspunde: U.M. 0544/225

3. Va fi expediată din Ungaria, orga-
nelor de poliție franceze, o scrisoare
în care Petru Romoșan va fi prezenta-
t ca agent al Securității maghiare, iar cu
ocazia călătoriilor pe care le face la
Budapesta realizează și întâlniri cu
ofiterii de legătură pentru instructaj.
Termen: 15.07.1989
Răspunde: U.M. 0544/225

III. – Măsurile de compromitere în
rândul emigrației române

1. În numele unui scriitor român din
țară, care, pentru a evita eventuale
consecințe dorește să rămână anonim
va fi trimisă o scrisoare lui Virgil Ierun-
ca, cunoscut că nu-l agreează pe Petru
Romoșan, în care autorul dezvăluie
rolul jucat de acesta în arestarea critic-
ului Ion Negoitescu și persecutarea de
câte autorități a altor oameni de cul-
tură și artă din România.
Termen: 15.07.1989
Răspunde: U.M. 0544/225

2. Va fi plastografiată și expediată
din Franța o scrisoare adresată lui
Dorin Tudoran, semnată de Petru
Romoșan, prin care acesta solicită să-i
publice în revista „Agora” un materi-

al în al cărui conținut sunt atacați Vir-
gil Ierunca, Monica Lovinescu și chiar
Dorin Tudoran.

Precizăm că în „Agora” se publică
astfel de materiale, ulterior autori
fiind atacați foarte violent de Dorin
Tudoran în articole-replica.
Termen: 30.07.1989
Răspunde: U.M. 0544/225

3. Sursa „Dinu”, care urmează a se
deplasa în Franța, va fi instruită să
acționeze pentru determinarea lui
Virgil Ierunca să ia atitudine publică
împotriva lui Petru Romoșan și să fi
crezute greuții în afirmarea pe plan
literar în Franța.
Termen: 30.06.1989
Răspunde: U.M. 0544/225

4. Sursele cu posibilități în mediu,
ce urmează să se deplaseze în Franța
în perioada următoare, vor fi
pregătite să susțină versiunile de dez-
informare difuzate prin mijloacele
specifice și să acționeze pentru com-
promiterea și discreditarea lui Petru
Romoșan în rândul emigrației și
mediile culturale autohtone.
Sarcină permanentă
Răspunde: U.M. 0544/225 și 0610

Informațiile obținute privind evolu-
ția situației operative în caz vor fi
analizate periodic de șefii unităților
centrale cu atribuțiuni în acțiune, care
vor raporta conducerii D.S.S. rezulta-
tul măsurilor întreprinse și concluzi-
ile reieșite, în vederea stabilirii unor
noi acțiuni de contracare a activi-
tăților ostile desfășurate de Petru
Romoșan.

Șeful U.M. 0610 Șeful U.M. 0195
Șeful U.M. 0544/225

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Oaspeți străini la București

Nicolae Ceaușescu a avut o zi plină. După ce-a revenit de pe șantier, a intrat în protocolul primirii de oaspeți străini. A „discutat” cu Harry Tisch, membru al Biroului Politic al CC al PSUG, președinte al Consiliului Central al Federației Sindicatelor Libere Germane. Apoi cu Nguyen Khanh, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al RS Vietnam. Cel din urmă a participat la lucrările celei de-a X-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-vietnameze de colaborare economică, organizate la București.

Fratele Arafat

Fără îndoială, cel mai bine primit și mai cu însuflețire întâmpinat a fost președintele palestinian, Yasser Arafat. O lungă prietenie, presărată cu vizite reciproce, îi lega pe cei doi președinți. În comunicatele oficiale, „frăția” lor era prezentată ca legătură între popoarele română și palestinian. Vizita lui Arafat în România, a declarat Ceaușescu, „va contribui la realizarea de noi pași în dezvoltarea relațiilor bilaterale, la întărirea raporturilor de prietenie și strânsă colaborare dintre poporul român și poporul palestinian”. Iar în timpul mesei oficiale cei doi șefi de stat au analizat modalități de rezolvare a situației din Orientul Mijlociu și au toastat pentru „continua dezvoltare a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Statul Palestinian”.

Delegațiile oficiale sosesc la București

În 7-8 iulie 1989, Capitala României a găzduit Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Astfel că, în acea zi de joi, Nicolae Ceaușescu a avut de strâns multe mâini. Alături de „alți tovarăși din conducerea partidului și statului”, tovarășii Nicolae Ceaușescu a întâmpinat pe Aeroportul Otopeni cele șase delegații străine prezentate de presa oficială în ordinea sosirii: RP Bulgară, RP Ungară, RD Germană, RP Polonă, RS Cehoslovacă și, în sfârșit, URSS.

Singur, Gorbaciov a întârziat, ocupat cu vizitele în Occident. Urma să sosească a doua zi, însoțit de Raisa Gorbaciova.

Vivat tenisul românesc!

În optimile de finală ale turneului internațional de tenis susținut la Varna, jucătorii români au obținut victorii. Florin Segărceanu l-a înțrecut cu 6-2, 5-7, 6-1 pe italianul Moine, George Cosac a dispus cu 6-2, 6-2 de polonezul Ywanski, iar Răzvan Iftu a câștigat cu 6-1, 4-6, 6-3 partida cu englezul Koul.

Trăiască Republica Populară Mongolă!

Ambasada Republicii Populare Mongole la București a găzduit o conferință de presă cu prilejul aniversării a 68 de ani de la Revoluția populară mongolă. Participanți au fost „reprezentanți” ai presei centrale, ai Agerpres și corespondenții presei străine acreditați în România. Conferința a fost susținută de Ștefan Dorjgov, „Succesele obținute de oamenii muncii, sub conducerea Partidului Popular Revoluționar Mongol, în construirea socialismului, în ridicarea neconținută a nivelului de trai material și spiritual” – a fost tema ei.

Solii lui Ceaușescu, la Phenian

O delegație a tinerilor români se afla la cel de-al XIII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților de la Phenian. Mai important decât să fie purtătorii mesajului lui Nicolae Ceaușescu n-aveau nimic de făcut. „Solii tineretului român înfățișează colegilor de generație din alte țări principalele preocupări ale tinerilor din țara noastră”, a scris presa din România. Cei care-l purtau erau tineri frunțași, „în muncă și pregătire profesională”, care „întâmpină cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român”.

Magie albă, magie neagră la recoltare

Pe ogoare continuă campania de recoltare a păioaselor. Recordmena zilei a fost Cooperativa agricolă de Producție Branitea, județul Giurgiu, care a recolat 10.250 de kilograme de grâu la hectar. Și Direcția Generală Economică a Horticulturii raporta că „potrivit programului special inițiat de secretarul general al partidului”, până la sfârșitul lunii iunie fuseseră recoltate peste un milion de tona de legume timpurii. Comparativ cu anul precedent, la fondul de stat au fost predate mai mult cu 200.000 tone legume, cu 60.000 tone cartofi, cu 45.000 tone fructe.

Alexandra ZOTTA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Trezit la orele 10-00, după ce m-am culcat la 2-00. Din noaptea ce abia a trecut, dormim cu geamul larg deschis: e infernal de cald, nici nu mai ținem cont de țânțarii... Pus pe picioare mahmur de atâta somn fără vise, merg la birou, fără să mă gândesc, încăpănat: de la 10-20 la 10-50, cu ochii pe ceas, în câteva rânduri vrând să abandonez „lupta cu mine însumi”, scriu un poem pe care-l las „la prima mână”. Plec în oraș, de la 11-00 la 12-00 merg pe jos la gară, în căutare de presă literară... Îl găsesc pe Al. Gavrilescu, aflu că va debuta anul acesta editorial. Va debuta cu o proză scurtă, într-o antologie umoristică la Editura Junimea (despre cine să scrii azi umoristic?, despre femeia de serviciu?, de altcineva nu te mai poți atinge), și anul viitor va apărea cu o carte numai a lui, afirmând că nu trebuie să-l acuz că m-a copiat, el scriind în același timp cu mine, fără să știm unul de altul! Mă mir, ce o fi scris, nu înțeleg la ce se referă, mă invită să așteptăm textele lui tipărite... Întors acasă, asudat, fac un duș cu apă rece, urând de atâta inconfort trupesc: la 12-30 transcriu, definitiv, poemul scris acum două ore, un poem pe care l-am și uitat, de se-ter. Beau o cană de cacao cu lapte, ce trebuia servită la micul dejun cu margarina unsă pe pâine și cu ultima porție de dulceață de vișine. În sfârșit, după ce m-am balconat mă așez în fața mașinii de scris: voi dactilografa în două exemplare interviul pentru poetul Nicolae Băciu și pentru revista de cultură

„Vatra” din Târgu Mureș. Ce chin: voi pierde întreaga după-amiază și seara, vor fi nouă pagini dactilografiate... De curiozitate, mai rețin aici (convins fiind că interviul nu va fi publicat) și răspunsul meu alambicat la una din întrebările lui Nicolae Băciu, despre cum cred că va evolua (sau mai degrabă involua) poezia română. „Cum va evolua poezia română contemporană? La câte sunt adevărate, câte sunt de cinsle, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun? Regenerarea ciclică e în curs, numai să țină vremurile cu ea! Cu siguranță va fi o revărsare generală a eului dinspre ideal spre concret. Va fi o reflexivitate rece pe linii de delimitare socială și va triumfa lirismul faptului de cultură. Va fi un fel de gândire prevestitoare: va fi o disociere a gândirii de simțire, a motivelor cunoașterii relative, intelectuale de motivele imaginative, fantastice? Sfârșitul de mileniu va asimila experiențele legate de recurgerea la fluxul de conștiință, ale notațiilor senzoriale, refuzurilor și structurilor conceptuale legate de introspecție și instrăinare, experimentele legate de restaurarea firii noastre. Cum să trăim și de aici înainte neproblematic? În sfârșit, cultul credibilității conștiințului în poezia română cred că se va impune definitiv. Ce experimente vor eșua? Vor eșua cu siguranță tezele literare, ideile de poezie impuse, simbolurile sugerate de o direcție sau alta, artificile amatoristice și retorica limbii de lemn!”

Liviu Ioan Stoiciu, Jurnal stoic din anul Revoluției, urmat de Contrajurnal, Pitești, Paralela 45, 2002, p. 32-33

ARTICOLUL ZILEI

Cronica animației – Scurtă preistorie

Convins că în animație totul se poate, regizorul Virgil Mocanu și-a croit serialul de desen animat „Omul învingător” ca pe un science-fiction pe dos. Personajele sale nu călătoresc în viitor, ci înspre trecutul îndepărtat al omenirii, așa cum se vede din episoadele „Start spre trecut” și „Primii pași”; programate pe ecrane. Îmbarcați la bordul unei ultramoderne nave botezată „Curiosul”, protagoniștii nu pornesc în Cosmos, ci decolează prin „tunelul timpului” înspre epoca de piatră. Deși nu le lipsește hazul, peripeciile din aceste pelicule nu se vor o replica la celebrul serial produs de Hanna și Barbera, plasat în aceeași preistorie. El este ceea ce ne-am obișnuit să numim „o aventură a cunoașterii”. O aventură trăită de câțiva copii ai zilelor noastre, obișnuiți să facă înmulțiri și împărțiri pe calculator și să mănâncească jocuri electronice, dar nu știu mare lucru despre evoluția omului.

Conduși de prietenul lor adult, Căpitanul, simpatici eroi aflați cât de dificil a fost urcușul ființei umane pe treptele civilizației, ce evenimente epocale sunt mersul biped, descoperirea focului sau incropirea unui adăpost. Străbătând Terra ca pe o planetă necunoscută, membrii expediției asistă la palpitante vânători de bizoni, la migrarea animalelor spre zonele calde în timpul unei glaciațiuni, la primele picturi rupestre. Tentați să intervină în viața stămoșilor noștri pentru a-i ajuta să evolueze mai repede, copiii sunt sfătuiți de căpitanul amuzat să n-o facă, pentru că, se știe, „nu putem schimba trecutul”. Lecția lui despre triumful inteligenței omului este învelșată cu glume. Nici nu s-ar putea altfel, pentru că pasagerii, „Curiosul” au simțit umorul. Portretele lor sunt creionate cu afecțiune, dar și cu haz, cu simțul detaliului comic: o fetiță este o pasionată de arte marțiale și execută la tot pasul figuri de kung-fu, o alta este gata să rateze plecarea pentru că și-a uitat păpușa, un băiețel meloman reacționează cu întârziere pentru că ascultă tot timpul muzică la căști. Critic trecut în tabăra artiștilor, regizorul Virgil Mocanu a reușit să asigure serialului său o modernă alură plastică. Decorul și tipajele poartă pecetea de talent și de profesionalism a Doinei Botez, graficiană cu expoziții de succes la activ și semnatara unor interesante ilustrații de carte. Datorită și celorlalte compartimente de creație: animația (Despina Buneci, Mihai Crețu, Viorel Nica, Daniela Chelu), ilustrația muzicală (George Căpitan), imaginea (Anca Barbu), montajul (Sonia Georgescu), calitățile episoadelor din această suită înaltă platforma artistică a serialului. Nu întâmplător, regizorul a fost premiat în urmă cu trei ani la Festivalul de la Bilbao ca autor al celui mai bun film educativ.

Dana Duma
Cinema, nr. 7/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Clasoare pline cu Tipi-Tip

(Urmare din pag. 1)

Îl ascultam însă pe tata cu atenție maximă, repetam după el și rețineam tot felul de detalii inutile, pentru că îmi părea rău de strădania lui. Punea atâta suflet, era atâta mândrie de mine în ochii lui, încât nu mă lăsa sufletul să-l dezamăgesc.

Ceea ce îmi plăcea într-adevăr era filatelica. Cum prindeam un bănuț, alergam la poștă să cumpăr un plic cu timbre. Îl desfaceam cu atenție, să nu cumva să rup vreo marcă din interior, îl împăniam pe toate pe biroul din camera mea și le alegeam. Puneam deoparte dublurile, pentru schimburi, făceam grămăjoare cu seriile și mă uitam cu înfrigurare după „neștamplitate”. Acelea, îmi spusese tata, erau cele mai valoroase timbre.

O vreme, mi-am ținut colecția într-o carte. Apoi, de ziua mea, am primit două clasoare mari, cât caietele studențești, cu coperti albastre, cartonate. O zi n-am ieșit din casă. Mi-am aranjat timbrele în ale, clasificându-le după serii și imagini. Aveam paginile cu flori, cu păsări, cu fluturi, cu animale, cu sport, cu picturi, cu „sateliți” (serii aniversare rusești, poloneze sau bulgărești, cu cosmonautei, navete spațiale și planete), cu „neștamplitate”, cu „tovarășul” sau „stema”, cu „județe” (seria cu stemele județelor României) și, cele mai importante, cu desene animate.

Îmi aduc aminte că cele mai frumoase timbre cu flori erau cele din Guineea-Bisau. Aveam și noi o serie celebră, românească, cu speciile de plante pe cale de dispariție. Dar erau mici, colorate fad, cu un fel de ramă argintie și kitchenă... Urâte. La capitolul fluturi, conduceu Ungaria și Vietnam. Papagalii cei mai frumoși erau din China. Cele mai colorate timbre cu scene din campionatele de fotbal sau de la olimpiade erau poloneze. România, îmi părea mie, stătea cel mai bine la capitolul

timbre cu picturi celebre și timbre cu desene animate. Aveam o serie cu scene din Walt Disney și una, de zeci de mărci, scoasă de Crucea Roșie. În competiția cu ceilalți copii care colecționau timbre nu ieșeam în față însă decât dacă aveai multe, „neștamplitate” și cel puțin două colițe. La capitolul asta stăteam bine de tot, pentru că pe mine mă aprovizionau cu timbre și unchiul meu de la Constanța, care era navigator. Și el era colecționar și își aducea, din fiecare țară prin care trecea, cel puțin câte o serie. De la el aveam seriile complete cu premianții Nobel pentru știință, plus colițe – apărute în Bulgaria, cu fauna Australiei sau cu speciile de animale de la Polul Nord.

Îmi ținam clasoarele ascunse, de frate-meu mai mic, ca să nu-mi fieleze timbrele. Într-o zi, l-am prins cu unul dintre ele pe genunchi, frământând plastilina pe co-perță. Vroia să facă un om de zăpădat... L-am bătut, furiată că mi l-a stricat. Nici până azi n-am reușit să scot pata aceea mare de plastilină albă de pe cartoul albastru.

Și apoi, în vara lui '89, am făcut prostia prostiilor. Leșisem cu clasoarele în fața blocului și făceam schimb de timbre cu Dragoș și Diana, vecini de-o vârstă cu mine. Copiii mai mari se strânseseră și ei la bancă și priveau admirativ colecțiile noastre. La

un moment dat, Cristina de la scara cealaltă, care era deja la liceu, a scos din buzunar un teanc gros de surprize de la gumă de mestecat cu Tipi-Tip. Île așeza tacticos pe bancă și toți ceilalți s-au întors spre ea. Mi s-au aprins ochii când am văzut desenele colorate. Erau atât de frumoase! „De unde le-ai?”, am întrebat-o cu jumătate de gură. „De la gumă”, mi-a zis. Taică-su avea permis de tranzit în Bulgaria și îi aducea cutii întregi cu Tipi-Tip. Nu mi s-a făcut poftă de gumă, dar aș fi dat orice să am eu colecția de surprize. Iar Cristina m-a citit imediat. „Te vrei tu?”, m-a întrebat răzând. „Mi le dai???”, i-am zis, crezând că își bate joc de mine. „Facem schimb. Îmi dai timbrele și îți dau surprizele”, a zis hotărâtă. Numi-a venit să cred. Timbre găseai la poștă câte vroiai, da' surprize cu Tipi-Tip de unde?, gândeam atunci. Logică de copil naiv...

N-am stat pe gânduri. Am scos toate timbrele din clasore, le-am făcut teanc și i le-am dat. În schimb, am primit teancul de desene colorate.

Am fugit într-un suflet acasă, de teamă să nu se răzgândească Cristina. M-am dus în cameră și am început să umplu paginile clasoarelor cu surprize. Când am terminat, m-am dus mândră la tata – „Uite!” Săracul de el, s-a făcut alb ca varul, apoi roșu ca racul. Când i-am mai spus și povestea schimbului, mai că nu mi-a tras o palmă. Nici proastă de a binele nu m-a făcut, dar am simțit că era cumplit de dezamăgit de mine... Am plecat plângând cu clasoarele la ușa Cristinei. I-am cerut timbrele înapoi. Mi-a răs în nas – „Urșuleț de cafea, ce se dă nu se mai ial”. Tata n-a mai vorbit cu mine câteva zile. În seara aia, am golit clasoarele și am aruncat surprizele la gunoi. Mi-a luat vreo câteva luni să le umplu din nou. Dar timbre frumoase precum cele pe care i le-am dat Cristinei n-am mai avut niciodată.

Andreea SMINCHIȘ

A MURIT JÁNOS KÁDÁR

(Urmare din pag. 1)

De data aceasta de către regimul comunist, la a cărui instaurare a contribuit în mod decisiv. Ieșirea din anonimat a unui simplu membru și activist de partid se întâmplă în 1942, când devine membru al Comitetului Central (CC) al PMSU. Curând după aceasta, în 1943, este numit secretar al CC, pentru ca doi ani mai târziu să ocupe un loc în Parlamentul maghiar. Din 1948 ocupă responsabilități înalte pe linie de partid, ca vice-secretar general și de Guvern, ca ministru de interne (mai 1949).

Dizgrația

Numirea de către Mátyás Rákosi, secretar general de partid, a lui Kádár ca ministru de Interne, pe locul prietenului său, Rajk, este o stratagemă perfidă din cel puțin două motive: unu, pentru a-și înlătura doi potențiali rivali și, doi, pentru a îndeplini datoria de serviciu, dictată de la Moscova, sub forma proceselor-spec-tacol. Exact la fel ca și alte figuri din sfera de influență sovietică, Rajk este acuzat de titoism (care pe atunci era probabil cea mai gravă acuzație). Rákosi nu întâmplător l-a numit la șefia Ministerului de Interne pe Kádár, întrucât anchetarea lui Rajk intra în „fișa postului”. Cu toate că o vreme Rajk i-a fost lui Kádár un rival în lupta pentru funcții de partid, acesta îi era înainte de toate un apropiat prieten. Organizaseră împreună mișcarea de rezistență sub ocupația germană și, mai mult, Kádár îl datora lui, soția prietenului său, însăși salvarea de la moarte. Pentru că Rajk va refuza să recunoască acuzele care i se aduceau (de altfel, fără nici un temei real), Rákosi îl obligă pe Kádár să-i promită prietenului său un permis de ieșire din țară în schimbul recunoașterii vinovăției. Rajk, acceptând acest târg, își semnează practic condamnarea la moarte. La nici doi ani, îi vine rândul lui Kádár să urce pe eșafodul în care fu foarte mult abilitate de Rákosi. De data aceasta, „conspirația împotriva statului” este acuza sub care secretarul general al partidului îl trimite pe Kádár în închisoare, unde va fi torturat la fel ca și sub ocupația nazistă.

Revenirea

Șansa lui Kádár de a reveni de unde a plecat și chiar mai mult decât

În iunie 1977, Nicolae Ceaușescu și János Kádár au făcut un schimb de vizite la Debrețin și la Oradea, pentru a marca „prietenia româno-maghiară” FOTO: Arhivele Naționale

atât a fost moartea lui Stalin. Moartea dictatorului sovietic îl aduce în prim-plan pe reformistul Imre Nagy, care va deschide închisorile cu deținuți politici, între care și János Kádár, eliberat pe 20 octombrie 1954. Timp de doi ani, din octombrie 1954 până în iulie 1956, Kádár urcă treptele partidului încet, dar foarte sigur: șef de secție de partid al sectorului XII din Budapesta, prim-secretar al departamentului Pesta și, în sfârșit, secretar general-adjunct al partidului. Aflat pe valul revoluției ungare din octombrie-noiembrie 1956, Kádár este ales secretar general al partidului în ziua de 25 octombrie. Dacă inițial a fost în asentiment cu șeful Guvernului, Imre Nagy, asupra reformei, la foarte scurt timp va dezaproba ritmul prea alert al acesteia. Părăsește Budapesta cu destinația Moscova, unde este convins că

ceea ce are loc în Capitala ungară este o contrarevoluție. Revine pe 4 noiembrie 1956, în furgoanele Armatei Roșii, care vor înăbuși revoluția ungară. Din 1956 până în 1958 va ocupa demnitatea de șef al Guvernului, poziție de pe care va comanda o represiune politică soldată cu mii de arestări și aproximativ o sută de execuții. Kádár joacă un rol activ în arestarea și procesul lui Imre Nagy, încheiat cu execuția acestuia.

După 1958 are loc o calmare a spiritului. Dovadă că și-a însușit lecția revoluției ungare din 1956, pe plan extern Kádár rămâne un aliat loial al Moscovei. Deși încearcă să pondereze în 1968 elanul reformist al lui Dubcek în Cehoslovacia și dorința represivă a Moscovei, în final Kádár participă activ la reprimarea militară și politică a Primăverii de la Praga. În plan intern însă, Kádár adoptă un pachet de măsuri

care va face din Ungaria anilor '70 și '80 țara cea mai „liberală” din blocul sovietic: amnistia (la început parțială, apoi totală) politică, ameliorarea relațiilor cu Biserica, deschiderea frontierelor (turismul va deveni o importantă sursă de venit la bugetul de stat) și, ce este cel mai important, reforma economică, devenită ulterior cunoscută sub numele de „comunismul gulash”. Liniile principale ale acestei reforme economice vor deveni abolirea planificării și instituirea, sub supravegherea statului, a unor legi ale pieței. Urmare a acestui fapt, este primul lider comunist care va stabili legături cu partidele de orientare socialistă din Occidentul democratic.

Sfârșitul

În mai 1988, Kádár este înlocuit în funcția de lider din cauza creșterii

problemelor economice și a stării de sănătate tot mai subrede. Deși ultimul an îl găsește în postura de șef al statului, aceasta este o poziție simbolică. Pe 6 iulie, la 25 de minute după deschiderea ședinței Curții Supreme prin care Imre Nagy era reabilitat (fără însă a se vorbi despre detaliile condamnării acestuia – manipulări, înscenări, acuze), un bilețel circula de la om la om prin sala de ședințe: „Kádár a murit”. Conform celor care i-au stat alături până în ultima clipă, Kádár a fost conștient și se poate spune că a murit de inimă rea, nemulțumit de cursul luat de evenimente. Așa cum au subliniat comentarii, entuziasmul popular față de reabilitarea lui Imre Nagy a reprezentat, totodată, condamnarea morții a celui care i-a fost principalul (chiar dacă doar pe cale indirectă) călău.

Nicolae DRĂGUȘIN

RADIOGRAFII CULINARE

Nostalgia batonului de ciocolată

Un desert de nerefuzat în 1989 era batonul de ciocolată, la 5 lei, învelit în folie de celofan. La cofetăria din sat, mașina cu prăjituri și alte dulciuri venea o dată pe săptămână, dar batioanele erau nelipsite. În perioada când eugenile erau cele mai accesibile, în sensul că erau și ieftine: 0,75 bani și se găseau și în toate magazinele, un baton din acesta era o adevărată delicatessă. Întotdeauna era bătaie pe ele, pentru că era dulcele preferat de toți copiii. Alergam împreună cu verii mei la magazin să prindem cât mai multe. Uneori nu aveam suficienți bani pentru câte batioane am fi vrut să cumpărăm. Știu că întotdeauna batioanele din mâna verilor mi se păreau mai mari, atât eram de pofcioasă și parcă niciodată nu reușeam să mă satur. Atunci când veneau în vizită rude de la oraș, cadoul cel mai potrivit erau aceste batioane. Însă nu toți știau de preferința mea, iar când nu primeam acest dulce, eram dezamăgită și musafirii deveneau neinteresanți pentru mine. Mai rău era când nu aveam decât unul și pe acela trebuia să îl impart cu sora mea. Deși de mici am fost educate să împărțim și o bomboană dacă avem, aceste batioane mi se păreau că nu pot fi rupte în mod egal. Oricum sora mea imi lăsa de cele mai multe ori o bucăciță și din partea ei, așa că mă consideram norocoasă.

Îmi amintesc și astăzi cum într-o zi era meci în sat, ceea ce presupunea multă lume adunată pe terenul de sport, oameni veniți din satele vecine. Și tot atunci a venit și mașina cu dulciuri. Interesul publicului de pe teren s-a mutat alături, la cofetărie. Cum nu am mai prins nici un baton, am preferat să mă întorc acasă, pentru a nu-i mai vedea pe cei care desfac celofanul și savurează mult doritul desert. La sfârșitul meciului, tatăl meu s-a întors acasă cu un baton pe care îl primise de la un prieten (pentru a le da fetelor) și astfel mi-a făcut cea mai mare surpriză.

După ani am înțeles că acel baton fabulos nu era altceva decât ciocolata de casă pe care a început să mi-o facă mama mai târziu, când batioanele au dispărut de pe piață. Nu înțeleg nici acum de ce au dispărut. Ingredientele sunt foarte simple: 500 g zahăr, 200 g lapte praf, 150 ml apă, 100 g unt (nu știu dacă batonul de pe piață conținea la vremea aceea unt), 40 g cacao (și nici cacaua nu prea se vedea pentru că avea o culoare maro deschis, nu ca ciocolata mamei de mai târziu). Apa cu zahărul se pun pe foc. Se amestecă până la topirea completă a zahărului. Când siropul este omogen se ia de pe foc și se adaugă cacaua. Se amestecă bine, apoi se adaugă untul și se amestecă din nou, până când se topește. Se adaugă laptele praf și se amestecă până devine o pastă omogenă. Se unge o tăviță cu unt sau se pune o folie transparentă în tăviță. Se toarnă compoziția și se dă la rece. Apoi se taie în forma dorită.

Când nu reușeam să mă bucur de gustul batonului, încercam să îl înlocuiesc cu alte dulciuri pe care mi le făcea mama. Îmi amintesc de caramellele de ciocolată, pe care le făcea destul de rar, din cauza ingredientelor greu de găsit. Avea nevoie de 200 g unt, un pahar de zahăr pudră, un pahar de ciocolată rasă și 2-3 linguri de miere. Amesteca totul într-un vas și așeza la un foc potrivit să fiarbă. Încearca dacă este gata lăsând să cadă câteva picături de compoziție într-o ceașcă cu apă rece. Apuca picăturile între degete și dacă erau destul de legate (dense), însemna că era gata. Mai lăsa să se răcească puțin, după care turna pe o planșetă unsă cu unt. Întindea cu un cuțit să fie compoziția egal de groasă pe toată suprafața, iar când se răcea, tăia cu cuțitul pătrățele. La fel de bună era și crema de ciocolată cu care umplea foi sau blaturi de tort. Iată și rețeta: 500 ml lapte, 100 g cacao, o lingură făină, 150 g zahăr, 3 ouă. Pe aragaz se topește ciocolata în lapte. Separat se freacă gălbenușurile cu zahărul, se adaugă făina, apoi se amestecă bine cu laptele și ciocolata. Se așază vasul pe foc peste o tablă până ce se îngroașă crema, amestecând încontinuu pentru a nu se prinde de fund. Se bat albușurile spumă și când crema s-a răcit se încorporează.

Carmen DRĂGAN

Logica lui Ceaușescu privind sfârșitul „Războiului Rece”

(Urmare din pag. 1)

În cadrul ședinței CPEx din 10 septembrie 1984, Nicolae Ceaușescu și-a anunțat decizia.

Potrivit stenogramei ședinței respective, „dezbaterea” a decurs astfel: „Tov. Nicolae Ceaușescu: Ați văzut propunerile? (Da.) Să lăsam deoamdată pe 5 ani și pe urmă o să mai vedem. Tov. Constantin Dăscălescu: Este bine. Tov. Nicolae Ceaușescu: De acord (Toți tovarășii sunt de acord)”.

În cazul în care comparăm nenumăratele declarații ale lui Nicolae Ceaușescu despre desființarea concomitență a NATO și a OTV cu decizia sa, exprimată la 10 septembrie 1984, de prelungire doar cu cinci ani a termenului de valabilitate a OTV, se observă o contradicție flagrantă, impusă diplomației românești chiar de liderul PCR.

În opinia noastră, OTV a fost constituită în anul 1955 de autoritățile de la Moscova sub forma unei imagini în oglindă a NATO. Liderii sovietici și, de la un moment dat, Nicolae Ceaușescu au propus repetat desființarea concomitență a celor două alianțe.

Deoarece președintele României a promovat circa 20 de ani ideea echivalenței celor două blocuri politico-militare și declarând că dorește desființarea concomitență a NATO și a OTV, acest aspect ar fi trebuit să conducă la acceptarea prelungirii termenului de valabilitate a OTV pentru o perioadă 20 de ani (plus 10 ani de prelungire automată, la fel ca în Alianța Nord-Atlantică), nu pentru doar cinci ani – așa cum s-a hotărât în ședința CPEx din 10 septembrie 1984. Contradicția respectivă a sfidat logica elementară, însă nici un participant la reuniunea respectivă nu a semnalat aspectul.

În cursul ședinței Secretariatului CC al PCUS din 15 martie 1985, Mihail Gorbaciov a prezentat o informare despre discuțiile cu liderii statelor membre ale OTV care participaseră la funeraliile lui Konstantin Cernenko. Printre altele, noul lider comunist sovietic a declarat: „Tovarășul Husák, ridicând problema reînnoirii Tratatului de la Varșovia, a propus reînnoirea acestui tratat cu prilejul sărbătoririi celei de-a 40-a aniversări a victoriei împotriva Germaniei hitleriste. Ceilalți conducători l-au susținut. Când a venit rândul lui Ceaușescu, el a început ezitant, declarând că termenul și de valabilitate și pentru care noi reînnoim Tratatul – de la Varșovia nu este atât de important. El a spus că noi putem să-l reînnoim pentru o perioadă de 5-10 ani, nu pentru 20 de ani. Prin urmare, noi a trebuit să-l răspundem destul de categoric, spunând că noi suntem deplin solidari în chestiunea semnării protocolului de reînnoire a Tratatului de la Varșovia și că acesta este punctul nostru de vedere comun. Se poate spune că Ceaușescu a înghițit aceste cuvinte și a rămas tăcut”.

Deoarece propunerile românești de prelungire doar cu cinci sau 10 ani a valabilității OTV nu au fost acceptate de autoritățile sovietice, Nicolae Ceaușescu a semnat la 26 aprilie 1985 „Protocolul privind prelungirea duratei de valabilitate a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală semnat la Varșovia la 14 mai 1955” alături de ceilalți. La ședința Consiliului de Stat din 22 mai 1985, în cadrul căreia a fost ratificat documentul semnat anterior la Varșovia, liderul P.C.R. a reamintit participanților ideea sa fixă: „Să fim fermi, convinși că există posibilitatea reală să împiedicăm războiul, să facem ca tratatele militare să aibă o durată cât mai scurtă! Am dori ca să nu ne apuce 20 de ani cu acest Tratat, ci, dimpotrivă, să putem să-l înlăturăm – concomitent cu înlăturarea și a NATO – într-un timp cât mai scurt. Cu cât vom face acest lucru mai repede, cu atât vom servi interesele poporului nostru, ale țărilor socialiste, interesele tuturor popoarelor, ale păcii și colaborării internaționale”. Nicolae Ceaușescu și consilierii din jurul său au acționat în anii următori în spiritul acestei idei. S-au străduit chiar să impună anumite schimbări în interiorul OTV – în zadar, din păcate. Într-una dintre propunerile respective – datată 8 iulie 1988 și expediată conducerii de partid și de stat din Republica Populară Bulgaria – se reia teoria desființării concomitențe a NATO și a OTV.

Dr Petre OPRÎȘ

Reproducem în cele ce urmează documentul:

Propunerile Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind perfecționarea organizării și democratizarea activității

organelor Tratatului de la Varșovia.

Formulând aceste propuneri, avem în vedere schimbările care au loc în viața internațională, accentul deosebit pe care țările noastre socialiste îl pun pe problemele dezarmării, ale destinderii și colaborării în Europa și în întreaga lume, inclusiv pe crearea de condiții pentru a se ajunge cât mai curând la desființarea concomitență a Pactului NATO și a Tratatului de la Varșovia. Considerăm că este necesar ca, la apropiata ședință a Comitetului Politic Consultativ, să discutăm și să adoptăm o serie de măsuri de reorganizare și îmbunătățire a activității de conducere a Organizației Tratatului de la Varșovia.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român apreciază că actualul mod de funcționare a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia este unilateral, se axează mai mult pe problemele militare și creează impresia că preocupările conducerilor partidelor și țărilor noastre sunt legate îndeosebi de aceste probleme, că au un caracter preponderent militar.

Pornind de la toate acestea, Comitetul Central al Partidului Comunist Român dorește să se consulte cu dumneavoastră asupra următoarelor propuneri, pe care intenționează să le prezinte la apropiata întâlnire de la Varșovia.

1. Reorganizarea Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, în sensul renunțării la actuala sa orientare pe problemele militare și crearea Comitetului Politic Consultativ al statelor socialiste din Europa, pe care să nu-l legăm de Tratatul de la Varșovia – care are scop militar –, ci să fie un Comitet care să asigure, în principal, colaborarea multilaterală a partidelor și statelor noastre în domeniul politic și economic. În acest spirit, Comitetul Politic Consultativ ar trebui să-și axeze cu deosebire activitatea pe abordarea și discutarea problemelor de fond, esențiale, ale construcției socialiste din țările noastre, ale conlucrării în vederea dezvoltării economico-sociale, a ridicării nivelului de trai și de civilizație a popoarelor noastre, întăririi democrației socialiste, a forțelor socialismului și păcii, în general, și – în acest context – a asigurării capacității de apărare a țărilor socialiste. Acest Comitet – care ar urma să păstreze aceeași compoziție – să fie, totodată, deschis oricărui stat socialist european care dorește să participe la activitatea sa.

2. Să se creeze Comitetul Militar al Apărării – ca organ militar al Tratatului –, care să fie constituit din miniștrii apărării din fiecare țară participantă la Tratat, aceștia având obligația să raporteze guvernului lor și Comandantului Suprem al țărilor respective.

3. În vederea întăririi caracterului democratic al Comitetului Politic Consultativ al țărilor socialiste din Europa propunem ca acesta să-și desfășoare activitatea pe principii prezidențiale prin rotație anuală.

De asemenea, și președintele Comitetului Militar al Apărării să-și desfășoare activitatea prin rotație anuală, președinția fiind asigurată de fiecare țară participantă la acest organism.

4. Considerăm, de asemenea, necesar ca, față de prevederea actuală din Statut, care stabilește ca numirea Comandantului-șef să se facă pentru o perioadă de 4-6 ani, în viitor îndeplinirea acestei funcții să se facă din doi în doi ani sau chiar anual, prin rotație, din rândul ofițerilor superiori ai statelor membre. În acest sens, s-ar putea avea în vedere ca numirea Comandantului-șef să se facă din rândul loctinitorilor săi sau al altor ofițeri, desemnați de guvernul țării respective pentru această funcție.

5. Pentru funcția de șef al Statului Major să se prevadă, ca și până acum, o perioadă de 4-6 ani. S-ar putea avea în vedere ca șeful Statului Major să fie numit, de mai multe ori, din rândul ofițerilor sovietici, dacă și guvernele celorlalte state vor fi de acord.

– Este necesar, totodată, să se îmbunătățească organizarea și funcționarea altor organisme militare.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român apreciază că adoptarea acestor propuneri va întări și mai mult conlucrarea multilaterală a partidelor și țărilor noastre, în îndeplinirea planurilor și programelor naționale de dezvoltare economico-socială, în creșterea forței și prestigiului socialismului în lume, precum și în lupta pentru dezarmare, securitate și pace.

8 iulie 1988

Arhivele Centrale de Stat Bulgare, fond 1b, opis 35

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** **10^{,9} LEI**

CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

